

Restaurátor/restaurátorka zlacení uměleckořemeslných děl s výjimkou kulturních památek a děl uložených ve sbírkách muzeí a galerií (kód: 82-028-N)

Autorizující orgán:

Ministerstvo kultury

Skupina oborů:

Umění a užité umění (kód: 82)

Týká se povolání:

Restaurátor zlacení uměleckořemeslných děl s výjimkou kulturních památek a děl uložených ve sbírkách muzeí a galerií

Kvalifikační úroveň NSK - EQF:

5

Odborná způsobilost

Název	Úroveň
Identifikace a datace restaurovaných zlacených nefigurálních uměleckořemeslných děl	5
Posouzení stavu poškození a identifikace druhotných zásahů na nefigurálních uměleckořemeslných dílech určených k restaurování	5
Stanovení postupu restaurování zlacených povrchů nefigurálních uměleckořemeslných děl	5
Restaurování zlacených povrchů nefigurálních uměleckořemeslných děl z různých materiálů; provádění konzervátorských prací	5
Provedení povrchové úpravy zlacených nefigurálních uměleckořemeslných děl křídovou a olejovou technikou	5
Zlacení nefigurálních uměleckořemeslných děl ze dřeva, štuky, kovu, kamene a umělých hmot na lesk a mat	5
Příprava a úprava surovin pro pozlacování a pro provádění oprav, obnovy, údržby a rekonstrukce nefigurálních uměleckořemeslných děl z různých materiálů	5
Zlacení plátkovým zlatem, stříbrem, metálem, hliníkem a práškovými kovy	5
Příprava a úprava podkladů ploch pro zlacení očištěním, tmelením, křídováním a broušením povrchů	5
Domodelování a gravírování poškozených zlacených ornamentálních ozdob ze dřeva, kovu, sádky, kamene a umělé hmoty a doplnění chybějících částí	5
Patinování zlacených nefigurálních uměleckořemeslných děl, použití technik imitovaných materiálů	5
Orientace v dějinách umění uměleckořemeslného pozlacování	5

Platnost standardu

Standard je platný od: 21.10.2022

Kritéria a způsoby hodnocení

Identifikace a datace restaurovaných zlacených nefigurálních uměleckořemeslných děl

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
a) Vysvětlit na daném předmětu etické normy restaurování (např. rám, lustr, hodiny)	Ústní ověření
b) Popsat daný předmět správně odborně terminologicky	Ústní ověření
c) Zařadit a datovat určený předmět podle charakteristických prvků do odpovídající kategorie umělecko-historického období	Praktické předvedení
d) Určit původní technologie použité k pozlacení daného předmětu	Praktické předvedení a ústní ověření
e) Posoudit aspekty autenticity, historičnosti a vypovídající hodnoty předmětu	Praktické předvedení a ústní ověření

Je třeba splnit všechna kritéria.

Posouzení stavu poškození a identifikace druhotných zásahů na nefigurálních uměleckořemeslných dílech určených k restaurování

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
a) Posoudit celkový stav poškození daného předmětu	Praktické předvedení a ústní ověření
b) Zjistit počet, druh a kvalitu druhotných zásahů na předloženém předmětu na základě provedených sond a vyhodnotit případný dosavadní způsob restaurování nebo odstranění konečné původní povrchové úpravy	Praktické předvedení a ústní ověření
c) Rozlišit nepůvodní materiály na daném předmětu	Praktické předvedení a ústní ověření
d) Stanovit postup odstranění nepůvodních materiálů z předchozích neodborných oprav	Praktické předvedení a ústní ověření

Je třeba splnit všechna kritéria.

Stanovení postupu restaurování zlacených povrchů nefigurálních uměleckořemeslných děl

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
a) Vysvětlit pojem restaurování, konzervace, renovace, obnova, rekonstrukce a údržba	Ústní a písemné ověření
b) Popsat restaurátorský záměr na daném nefigurálním uměleckořemeslném díle a navrhnout postup restaurování	Praktické předvedení, ústní a písemné ověření

Je třeba splnit obě kritéria.

Restaurování zlacených povrchů nefigurálních uměleckořemeslných děl z různých materiálů; provádění konzervátorských prací

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
a) Určit další spolupodílející se řemesla na daném díle - truhlář, řezbář, pasíř atd.	Ústní a písemné ověření
b) Předvést na zkušební ornamentální části nefigurálního uměleckořemeslného díla konzervaci, doplnění chybějících částí ornamentu, přípravu křídových podkladů, broušení, gravírování, přípravu polimentu, zlacení nebo stříbření na lesk, zlacení na mat, patinování	Praktické předvedení
c) Sepsat restaurátorskou zprávu včetně závěrečné fotodokumentace	Praktické předvedení

Je třeba splnit všechna kritéria.

Provedení povrchové úpravy zlacených nefigurálních uměleckořemeslných děl kličovou a olejovou technikou

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
a) Vyjmenovat druhy patiny zlacených a stříbřených předmětů a postupy provedení včetně použitých materiálů a nářadí při restaurování	Ústní ověření
b) Vyjmenovat druhy lazur a pokostů na zlacení plátkovým zlatem a stříbrem na lesk včetně použití materiálů a nářadí	Ústní ověření
c) Předvést barevnou lazuru a patinu na dřevěném reliéfu zlaceném plátkovým zlatem na lesk a na mat	Praktické předvedení
d) Historicky zařadit rozmach užití lazur	Ústní ověření

Je třeba splnit všechna kritéria.

Zlacení nefigurálních uměleckořemeslných děl ze dřeva, štuky, kovu, kamene a umělých hmot na lesk a mat

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
a) Popsat technologický postup zlacení předmětů ze dřeva na lesk a na mat polimentovou i olejovou technikou	Ústní ověření
b) Restaurovat daný předmět ze dřeva plátkovým zlatem na lesk a na mat polimentovou technikou	Praktické předvedení
c) Popsat technologický postup zlacení kovových předmětů v exteriéru i v interiéru	Ústní ověření
d) Pozlatit daný kovový předmět plátkovým zlatem pro umístění v exteriéru	Praktické předvedení
e) Vysvětlit technologický postup zlacení kamene a umělých hmot plátkovým zlatem	Ústní ověření
f) Pozlatit nápis v kameni plátkovým zlatem	Praktické předvedení

Je třeba splnit všechna kritéria.

Příprava a úprava surovin pro pozlacování a pro provádění oprav, obnovy, údržby a rekonstrukce nefigurálních uměleckořemeslných děl z různých materiálů

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
a) Vyjmenovat suroviny a postupy při přípravě podkladů pod polimentové i olejové zlacení na dřevě	Ústní ověření
b) Vyjmenovat suroviny a postupy při přípravě podkladů pod zlacení uměleckořemeslných předmětů z kovu, kamene, skla, keramiky a umělých hmot	Ústní ověření
c) Předvést přípravu trenku a gruntu - podkladu pod zlacení dřeva	Praktické předvedení
d) Předvést přípravu polimentu, podkladu pod zlacení na lesk i na mat	Praktické předvedení

Je třeba splnit všechna kritéria.

Zlacení plátkovým zlatem, stříbrem, metálem, hliníkem a práškovými kovy

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
a) Vyjmenovat všechny druhy plátkových i práškových kovů pro zlacení a stříbření uměleckořemeslných předmětů a popsat jejich vlastnosti a způsob použití	Ústní ověření
b) Popsat postup zlacení a stříbření plátkovými a práškovými kovy	Ústní ověření
c) Popsat vhodné materiály a nářadí pro zlacení plátkovými i práškovými kovy	Ústní ověření
d) Předvést na zkušební desce s vhodnými podklady zlacení plátkovým zlatem i metálem, stříbření plátkovým stříbrem i hliníkem, zlacení práškovým bronzem na lesk a mat	Praktické předvedení

Je třeba splnit všechna kritéria.

Příprava a úprava podkladů ploch pro zlacení očištěním, tmelením, křídováním a broušením povrchů

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
a) Vyjmenovat všechny postupy, materiály a nářadí k přípravě různých podkladů pro zlacení ploch, např. na dřeva, kovu, kamene	Ústní ověření
b) Předvést úpravu dřeva před pokládáním křídového podkladu, přípravu trenku, gruntu, křídování a broušení povrchu, vhodného pro zlacení na lesk i mat	Praktické předvedení

Je třeba splnit obě kritéria.

Domodelování a gravírování poškozených zlacených ornamentálních ozdob ze dřeva, kovu, sádry, kamene a umělé hmoty a doplnění chybějících částí

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
a) Vyjmenovat veškeré hmoty a jejich přípravu včetně použitých materiálů pro domodelování poškozených zlacených ozdob ze dřeva, kovu, sádry, kamene a plastů	Ústní ověření
b) Připravit klišokřídovou masu a domodelovat chybějící i poškozené ornamentální ozdoby a vyrobit negativní formy ornamentů na obrazovém rámu a z těchto forem pozitivy ornamentů a připevnit je na rám	Praktické předvedení
c) Vytvořit na zkušební dřevěné desce křídovou plochu vhodnou pro gravírování, vybrousit a gravírovat chybějící ornament	Praktické předvedení

Je třeba splnit všechna kritéria.

Patinování zlacených nefigurálních uměleckořemeslných děl, použití technik imitovaných materiálů

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
a) Vyjmenovat postup při patinování zlaceného nefigurálního uměleckořemeslného díla	Ústní ověření
b) Provést patinování zlaceného nefigurálního uměleckořemeslného díla	Praktické předvedení
c) Vysvětlit technologický postup a vyjmenovat materiály potřebné při vytváření imitace zlacení na lesk, tzv. waschgold	Ústní ověření
d) Předvést waschgold na části dřevěného ornamentu	Praktické předvedení

Je třeba splnit všechna kritéria.

Orientace v dějinách umění uměleckořemeslného pozlacování

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
a) Prokázat znalost dějin užitého umění zaměřeného především na oblast uměleckořemeslného pozlacování v období od starověku po současnost	Písemné ověření
b) Určit posloupnost historických slohů dle předložených fotografií; u jednoho určeného historického slohu popsat a charakterizovat hlavní znaky	Ústní ověření

Je třeba splnit obě kritéria.

Organizační a metodické pokyny

Pokyny k realizaci zkoušky

Autorizovaná osoba informuje, které doklady musí uchazeč předložit, aby zkouška proběhla v souladu s platnými právními předpisy.

Před zahájením vlastního ověřování musí být uchazeč seznámen s pracovištěm a s požadavky bezpečnosti a ochrany zdraví při práci (BOZP) a požární ochrany (PO). Zdravotní způsobilost je vyžadována (odkaz na povolání v NSP - http://katalog.nsp.cz/karta_tp.aspx?id_jp=7592&kod_sm1=21).

Uchazeč o zkoušku předloží autorizované osobě před zahájením zkoušky certifikát prokazující absolvování oboru vzdělání *umělecký pozlacovač* nebo osvědčení o získání PK 82-012-H Umělecký pozlacovač.

Uchazeč si po domluvě s autorizovanou osobou ke zkoušce zajistí rám, lustr, hodiny nebo jiný vhodný předmět. Autorizovaná osoba zajistí ke zkoušce pozlacovačských technik drobné předměty z kovu, dřeva, štuky apod.

Ke kritériu Orientace v dějinách umění uměleckořemeslného pozlacování autorizovaná osoba připraví písemný test a alespoň 10 fotografií historických slohů.

Písemný test se skládá z 15 otázek. Autorizovaná osoba připraví nejméně celkem 75 otázek, ze kterých je příslušný test sestaven/obměňován.

Pravidla pro aplikaci testů jako způsobu ověřování profesních kvalifikací

Soubor otázek pro testy stanovuje autorizovaná osoba podle požadavků hodnoticího standardu. Musí přitom splňovat následující pravidla:

A. Testy pro jednotlivé uchazeče musí být generovány z dostatečně velkého souboru otázek, aby bylo možné vytvářet dostatečné počty různě sestavených testů.

B. Při každé zkoušce musí být ověřeny všechny kompetence kvalifikačního standardu. To znamená, že v případě, kdy se některé kompetence nebo kritéria ověřují pomocí testů, musí být splněny následující podmínky:

B1. Pro celkový soubor otázek, z něhož se generují jednotlivé testy:

Pro každé kritérium existuje několik otázek.

B2. Pro jednotlivé vygenerované testy:

Každý uchazeč má ve svém testu pro každé kritérium (u něhož je test způsobem ověření a v návaznosti na pokyn o tom, která kritéria je třeba u zkoušky splnit) alespoň jednu otázku.

B3. Pro úspěšné splnění požadavků testu:

Za úspěšné splnění testu se považuje 70 % správně zodpovězených otázek s tím, že pro každé kritérium musí být správně zodpovězeno alespoň 50 % otázek.

Výsledné hodnocení

Zkoušející hodnotí uchazeče zvlášť pro každou kompetenci a výsledek zapisuje do záznamu o průběhu a výsledku zkoušky. Výsledné hodnocení pro danou kompetenci musí znít „splnil“ nebo „nesplnil“ v závislosti na stanovení závaznosti, resp. nezávaznosti jednotlivých kritérií u každé kompetence. Výsledné hodnocení zkoušky zní buď „vyhověl“, pokud uchazeč splnil všechny kompetence, nebo „nevyhověl“, pokud uchazeč některou kompetenci nesplnil. Při hodnocení „nevyhověl“ uvádí zkoušející vždy zdůvodnění, které uchazeč svým podpisem bere na vědomí.

Počet zkoušejících

Zkouška probíhá před zkušební komisí složenou ze 3 členů, kteří jsou autorizovanými fyzickými osobami s autorizací pro příslušnou profesní kvalifikaci nebo autorizovanými zástupci autorizované podnikající fyzické nebo právnické osoby s autorizací pro příslušnou profesní kvalifikaci.

Požadavky na odbornou způsobilost autorizované osoby, resp. autorizovaného zástupce autorizované osoby

Autorizovaná osoba, resp. autorizovaný zástupce autorizované osoby musí splňovat alespoň jednu z následujících variant požadavků:

- a) Střední vzdělání s výučním listem v oblasti uměleckořemeslného pozlacování + střední vzdělání s maturitní zkouškou v příslušném nástavbovém oboru vzdělání + povolení k restaurování uměleckořemeslných povrchových úprav na nefigurálních dílech - zlacení (nebo povolení k restaurování pozlacovačských prací, nebo povolení k restaurování pozlacování) vydané Ministerstvem kultury ČR dle zákona 20/1987 Sb. o státní památkové péči ve znění pozdějších předpisů a alespoň 7 let odborné praxe v oblasti restaurování zlacených povrchových úprav uměleckořemeslných děl, z toho minimálně jeden rok v období posledních dvou let před podáním žádosti o udělení autorizace.
- b) Střední vzdělání s maturitní zkouškou zaměřené na uměleckořemeslné pozlacování + povolení k restaurování uměleckořemeslných povrchových úprav na nefigurálních dílech - zlacení (nebo povolení k restaurování pozlacovačských prací, nebo povolení k restaurování pozlacování) vydané Ministerstvem kultury ČR dle zákona 20/1987 Sb. o státní památkové péči ve znění pozdějších předpisů a alespoň 7 let odborné praxe v oblasti restaurování zlacených povrchových úprav uměleckořemeslných děl, z toho minimálně jeden rok v období posledních dvou let před podáním žádosti o udělení autorizace.
- c) Vyšší odborné vzdělání v oblasti uměleckořemeslného pozlacování + povolení k restaurování uměleckořemeslných povrchových úprav na nefigurálních dílech - zlacení (nebo povolení k restaurování pozlacovačských prací, nebo povolení k restaurování pozlacování) vydané Ministerstvem kultury ČR dle zákona 20/1987 Sb. o státní památkové péči ve znění pozdějších předpisů a alespoň 5 let odborné praxe v oblasti restaurování zlacených povrchových úprav uměleckořemeslných děl, z toho minimálně jeden rok v období posledních dvou let před podáním žádosti o udělení autorizace.

Další požadavky:

- Autorizovaná osoba, resp. autorizovaný zástupce autorizované osoby, která nemá odbornou kvalifikaci pedagogického pracovníka podle zákona č. 563/2004 Sb., o pedagogických pracovnících a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, nebo nemá odbornou kvalifikaci podle zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších předpisů, nebo praxi v oblasti vzdělávání dospělých (včetně praxe z oblasti zkoušení), nebo nemá osvědčení o profesní kvalifikaci 75-001-T Lektor/lektorka dalšího vzdělávání, musí být absolventem přípravy zaměřené zejména na praktickou aplikaci části první, hlavy III a IV zákona č. 179/2006 Sb., o ověřování a uznávání výsledků dalšího vzdělávání a o změně některých zákonů (zákon o uznávání výsledků dalšího vzdělávání) ve znění pozdějších předpisů, a přípravy zaměřené na vzdělávání a hodnocení dospělých s důrazem na psychologické aspekty zkoušení dospělých v rozsahu minimálně 12 hodin.
- Autorizovaná osoba, resp. autorizovaný zástupce autorizované osoby, musí být schopna organizačně zajistit zkušební proces včetně vyhodnocení na PC a vydání jednotného osvědčení (stačí doložit čestným prohlášením).

Žadatel o udělení autorizace prokazuje splnění požadavků na odbornou způsobilost předložením dokladu nebo souboru dokladů o získání odborné způsobilosti autorizujícímu orgánu nebo jiným postupem stanoveným autorizujícím orgánem.

Žádost o autorizaci naleznete na stránkách autorizujícího orgánu: Ministerstvo kultury ČR, www.mkcr.cz.

Nezbytné materiální a technické předpoklady pro provedení zkoušky

Pozlacovačská dílna splňující teplotní, vlhkostní a světelné podmínky včetně zabezpečení odsávání chemických a prachových zplodin.

Vybavení dílny:

Velký pracovní stůl s dostatečným okolním prostorem, židle

Základní pozlacovačské nářadí a pomůcky:

- reparýrovací želízka a fajle
- polštář a nůž na řezání plátkového zlata
- acháty různých tvarů na leštění zlata a stříbra,
- štetce na pokládání zlata, štetce z různých materiálů a různých velikostí
- brusné papíry různé hrubosti
- vařič a hrnce na udržování trenku, klihu a gruntu v teplé vodní lázni, špachtle, třecí misky atd.

Pozlacovačské materiály:

- plátkové zlato a stříbro
- plátkový metal a hliník
- jemně mleté bronzi různých odstínů
- šelaky různých barev
- boloňské, horní a plavené křídly
- kostní a kožní klih
- poliment a polimentové pasty různých barev
- včelí vosk
- temperové a olejové barvy
- etanol, terpentýn, olejové ředidlo, nitroředidlo
- technický benzin, odstraňovač nátěrů
- fermež, mixtion různého stupně schnutí
- pokládací mléko, damarový lak atd.

Vhodné prostředky pro bezpečnost práce, např.:

- respirátory
- ochranné roušky
- rukavice bavlněné a gumové
- ochranné brýle aj.

K žádosti o udělení autorizace žadatel přiloží seznam svého materiálně-technického vybavení dokládající soulad s požadavky uvedenými v hodnoticím standardu pro účely zkoušky. Pokud žadatel bude při zkouškách využívat materiálně-technické vybavení jiného subjektu, přiloží k žádosti o udělení nebo prodloužení platnosti autorizace smlouvu (popřípadě smlouvy) umožňující jeho užívání nejméně po dobu 5 let ode dne podání žádosti o udělení nebo prodloužení platnosti autorizace.

Doba přípravy na zkoušku

Celková doba přípravy na zkoušku (včetně případných časů, kdy se uchazeč připravuje během zkoušky) je 15 až 30 minut. Do doby přípravy na zkoušku se nezapočítává doba na seznámení uchazeče s pracovištěm a s požadavky BOZP a PO.

Doba pro vykonání zkoušky

Celková doba trvání vlastní zkoušky (bez času na přestávky a na přípravu) je 80 až 120 hodin (hodinou se rozumí 60 minut). Zkouška je rozložena do více dnů.

Autoři standardu

Autoři hodnoticího standardu

Hodnoticí standard profesní kvalifikace připravila SR pro kulturu, ustavená a licencovaná pro tuto činnost HK ČR a SP ČR.

Na tvorbě se dále podílely subjekty zastoupené v pracovní skupině:

Sylvie Kroupová – OSVČ, restaurátorka pozlacovačka s licenci MK ČR

Eva Plánská – OSVČ, restaurátorka pozlacovačka s licenci MK ČR

Štěpán Skalický – OSVČ, restaurátor pozlacovač a učitel praktického vyučování v oboru umělecké pozlacování na SOŠ uměleckořemeslné, Praha 9

Anna Krčálová – SUPŠ, Praha 3 - Žižkov

Danuše Machátová – OSVČ, členka SR pro kulturu, Rudolfinea, o. s., člen HK ČR